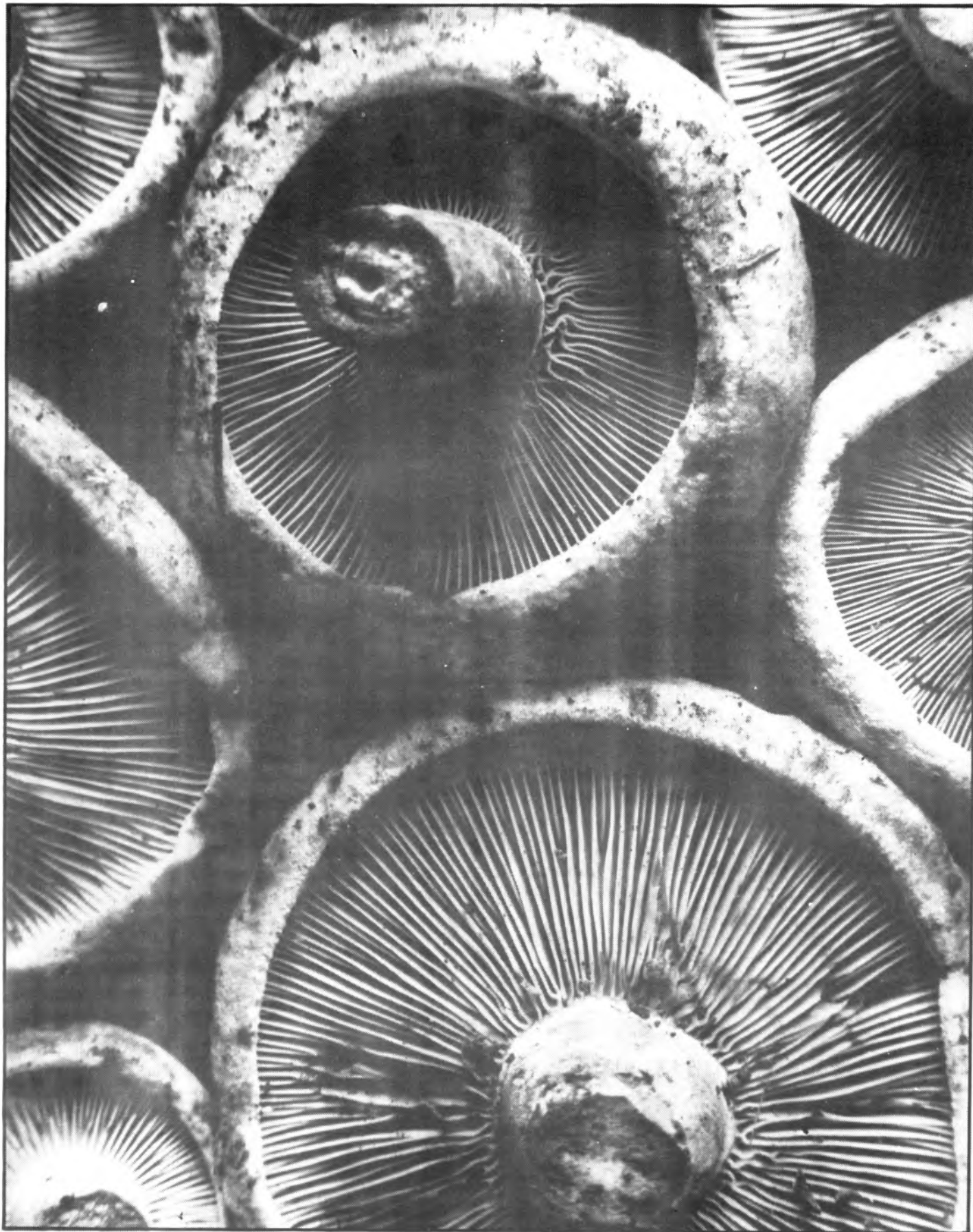

coanegra

Número 33 - Novembre 86

- Preu: 100 pts.

PREMSA
CORDA

SUMARI

Informació local	pàg. 3
Cartes a Coanegra	pàg. 9
Entrevista: Joan Feliu	pàg. 10
Per terres de l'Ampurdà	pàg. 12
Juventut: Maria Pizà	pàg. 14
Glosats	pàg. 16
Informació esportiva	pàg. 17
Llinatges de Santa Maria	pàg. 20

coanegra

PUBLICACIÓ
DE L'O.C.B. DE
SANTA MARIA
DEL CAMÍ

Deposít Legal
PM 381-1981.

EDITA
Obra Cultural Balear
de Santa Maria del Camí

EQUIP DE REDACCIÓ

Bernat Calafat
Pere Josep Calafat
Magdalena Canyelles
Ramon Canyelles
Angela Dolç
Mateu Morro
Jaume Salom
Joan Serra
Mateu Vich

COL·LABOREN:

Maria Amengual
Josep Capó.
Rafel Estarellas
Tomeu Grau
Francesc Grimalt.

FOTOGRAFIES:

Rafel Pizà

PORTADA:

Fotografia de Rafel Pizà

REDACCIÓ, ADMINISTRACIÓ I PUBLICITAT:

Joan Alcover, 11
Santa Maria del Camí

IMPRIMEIX:

Edicions Manacor S.A. - tel. 55 24 08
Ronda del Port, 60 - Manacor

ELS ARTICLES FIRMATS EN
AQUESTA REVISTA SOLS
EXPRESSEN L'OPINIÓ DELS SEUS
AUTORS

ELS TORDS DE TXERNÓBYL

No hi ha cap dubte que el desastre de la central nuclear soviètica de Txernòbyl tindrà repercussions molt greus sobre tot Europa. La radioactivitat escampada no pot fer cap bé, ni a la flora, ni a la fauna, ni a les persones. Els milions que costarà a la Unió Soviètica, però també als altres països veïnats, fer front als efectes de l'explosió, seran superiors a tots els guanys que hagi pogut suportar l'ús de la central nuclear de Txernòbyl, fins i tot seran superiors a tots els guanys provocats per tot el programa nuclear soviètic. Això ens reafirma en denunciar l'absurd dels que segueixen defensant aquesta casta d'energia com a imprescindible pel progrés econòmic i industrial. L'energia nuclear, tant en els seus usos civils com bèl·lics, és una energia amb un alt risc i una alta perillositat, una amenaça latent que en qualsevol instant es pot activar, i que cap poble civilitzat pot permetre dins les seves fronteres. Caldria dur endavant un pla de substitució de les centrals nuclears avui en funcionament dins l'Estat espanyol, i sobretot no construir-ne pus. ¿Quina casta de progrés és el que amenaça les nostres vides i la nostra salut?

Però la conseqüència més espectacular de l'accident de Txernòbyl sobre Mallorca haurà estat la prohibició de la comercialització de tords dins la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, així com la mateixa caça, que afecta no sols els tords, sinó també tudons, estornells, cegues, cegalls, juies, etc., a partir de les anàlisis que han demostrat que qualche exemplar capturat a Mallorca tenia un elevat nivell de contaminació radioactiva. Aquesta mesura ha desconcertat a caçadors, armers, venedors de tords, pagesos i amos de possessió que lloguen colls i als consumidors. En gran mesura perquè la Conselleria de Sanitat en lloc de manifestar una postura coherent primer va donar a entendre que no hi havia cap perill, i llavors de cop i volta en va prohibir el seu consum, és a dir, la distribució, subministre i venda d'aquests aucells. Fins i tot els membres del Govern Balear varen fer un ridícul espantós, com tantes vegades, burlant-se dels que —de manera seriosa i responsable— demanaven una vigilància i un assessorament.

Però pel que fins ara han demostrat les anàlisis fetes, i per molt que se'n planyin els armers, és clar que el consum de tord i altres aucells migratoris no ofereix cap garantia de no ser altament perillós, i la caça, encara es converteix en matar per matar, perd molt de sentit. De tota manera, encara ara, se senten bastants de trons per les garrigues, això vol dir que hi ha gent que segueix caçant.

D'aquest fet dels tords hi ha dues coses que han romàs bastant clares: d'una banda la irresponsabilitat d'alguns càrrecs del govern de les Balears, que han parlat i fet declaracions sense tenir els resultats de les proves, embullant i creant confusió, i de l'altra el caràcter perillós i letal de l'ús de l'energia nuclear, una energia que, com més prest millor, ha d'ésser substituïda totalment. ¿Qualcú ha pensat el que significaria per a les Illes Balears i per a tot el Mediterrani el més mínim incident que succeís a les centrals d'Ascó i Vandellòs, de Tarragona, a pocs quilòmetres de nosaltres? Ben segur que els danys de tota casta serien molt grossos. Bastaria una petita avaria per a esfondrar tota la nostra capacitat turística.

Homenatge a la Vellesa

XOCOLATADA I ACTUACIONS

Com cada any, el Patronat d'Homenatges a la vellesa organitza l'acte festós en reconeixement i alabança dels nostres padrins majors de 80 anys, que enguany superaven els 150.

Després de la solemne missa prop d'un centenar de majors es dirigiren acompanyats de les seves dames a la Llar dels padrins, on alguns es fartaren de menjar xocolata amb ensaïmades i quartos. Mentrestant davant el grup Tanys Novells ballà jotes i boleros al so de l'agrupació inquera. Segons ha esbrinat aquesta redacció l'any que ve actuarà l'escola de Ball M. Mateu, així les dues agrupacions es turnaran.

Després els majors més xalests s'asseguren davant el cadafal per disfrutar de les actuacions dels nins i nines de les dues escoles, fent ballets i actuacions còmiques. L'acte acabà amb l'actuació gratuïta sorpresa del grup de música Coanegra que delità tots els presents.

Els majors prou cansats tornaren cadascú a ca seva, amb els obsequis i diners. Cada major ofereix als seus familiars una petita festa, que a moltes cases és una ocasió única de veure una família dispersada a molts d'indrets.

SA PADRINA DES POBLE: 97 ANYS.
MADO ANTONIA SASTRE RIGO "SERRALINA".

Nada el 12 de Maig de 1889 a la mateixa casa on habita al carrer Arquitecte Forteza, casa que encara conserva l'empedrat per poder passar el carro i la brístia. Anà a ca ses monges pocs dies on aprengué a cosir, i un poc de lletra, Madò Antònia ens conta que un dia que aprengué tres o quatre lletres de cop "me'n vaig anar ben contenta a ca nostra". Va fer feina de criada a Pina, i a Ciutat a ca un metge, que li deien de ca'n Llofriu. Va fer feina al camp, collint olivà ametles, garrofes, el que fos per guanyar qualche diner. També va vermar, i encara té sa panera, en aquell temps cada vermadora anava amb la seva pròpia panera, però no s'enrecorda de cap glosa, ens digué "he tornat, no sé que he tornat". També va fer bosses de plata per dur-hi monedes, l'encarregat li digué un dia "això és feina ben feta". Ja fa un bon grapat d'anys que no fa feina, als 85 va caure i es rompé una cama que es saldà bé, els metges li digueren que tenia una salut de ferro.

Actualment es servida pels seus nebots i nebodes, li costa caminar, però encara volteja pel corral i es renta i

vesteix tota sola cada dia, l'únic és que ha perdut bastant la vista i l'orella, però encara riu. Madò Antònia, cap als cent anys!. Cal dir que fa 4 anys que és la padrina del poble.

ES PADRI DES POBLE: 89 ANYS.
MESTRE MIQUEL ALFANO FLORA "ES PELLER".

Nat el 16 de gener de 1897 al poble de Potenza (província de Rivello d'Itàlia). Però no acabava de ser un al.lot de 14 anys quan s'embarcà amb el seu germà gran cap a Mallorca. Fent feina de mosso de calderer i llauner a una empresa d'un italià a Binissalem, que es dedicava a fer conserves vegetals, per un assumpte d'una estafa en la qual va estar implicat l'empresari, quedà sense feina.

Després va fer feina de calderer anant a vendre pels mercats, es casà, i s'establí a Santa Maria, on instal·là un taller al carrer llarg. A Mestre Miquel des de petit li agradà la Música, sabia tocar el llaüt, la bandúrria, i la guitarra, va pertènixer al parado de Santa Maria. Ara als seus 89 anys, molt delicat de salut, encara serva un humor fresc. Qui no recorda a Mestre Miquel enfilat arreglant canals de zinc, o assegut al carrer llarg.

Nosaltres entrevistàrem Mestre Miquel al número 10 de Coanegra, on ens contà moltes coses sobre el seu ofici de peller, avui en dia pràcticament inexistent. Un ofici artesà que morirà amb ell, ja que ningú segueix l'artesania degut als progressos tècnics. Salut Mestre Miquel!!

B.C.

FORN - PASTISSERIA

BOVER

CA'N BLANCO

Carrer Llarg, 58
Tel. 62 00 52

SANTA MARIA

Trobada de Ball i Música local

COCA I VI PER TOTHOM

Dia 25 d'Octubre, hora-baixenc, el sol just post, cadires de fusta ordenades en renglera a la plaça de la Vila, cadafals adornats amb mata, escuts i banderes de la Vila, bombetes de col·lores. Aquest era l'escenari per a la 1a. Trobada de Ball i Música local.

L'acte fou organitzat per la Comissió de Cultura de l'Ajuntament. El qual transcorregué en una evident normalitat. Prop d'un mig mil·lener de santamariers, petits i grans es concentraren, sobretot per veure ballar el seu fill, o el seu fillol, o el seu nét. La plaça sens cap mena de dubte estava de gom a gom.

Després d'unes paraules de presentació del Regidor de Cultura Biel Mesquida, començà la festa actuant el grup de ball

Tanys Novells dirigit per M. Santandreu, el qual ja té un grup de joves que fa la música en directe i que ha fet progressos notables. Després actuà l'Escola de Ball de M. Mateu amb música de tocadiscos, amb dues parelles de balladors majors molt bones. Ambdues Escoles realitzaren una positiva mostra de tots els seus balladors, des dels més petits als grans, evidentment en total eren més de 120 balladors, la qual cosa ens indica que la majoria de gent estava representada dalt del cadafal.

Posteriorment ens deleità la Colla de Xeremiers, composta per N'Andreu Comes "David" i un taujà. L'anecdòtic és que anaven vestits a l'ample, quan mai hi van, cap comentari a aquest purisme ranci i folklòric. Ambdós ho feren

prou bé, així com ens tenen acostumats.

Un petit recés. I les autoritats locals realitzaren la rifa d'una porcella, que pujaren dalt del cadafal, els números per sufragar la festa foren despatxats a 50 pts. pels nins de les escoles de ball, fou l'agraciada na Catalina "Camiona", actual propietària de la botiga de comestibles del Carrer Paborde Jaume (Abans cana "Loia"). Petites paraules —preelectorals?— del Batle, i tot seguit entrega de plaques a les dues Escoles de Ball i a cada integrant de la Colla de Xeremiers.

Acte seguit es convidà tothom a posar miques, mentre tocava el grup Coanegra.

I aquí vé l'incògnita?, El grup Coanegra no és mereix plaça?, els membres del grup ens manifestaren

que els Regidors B. Mesquida i V. Santandreu abans de l'entrega de plaques els digueren que sols en tenien 4, i que els xeremiers eren 4, i que la que era pel grup la hi donarien un altre dia. Fins aquí sembla correcte. Però no podien compartir la placa els xeremiers? Al grup Coanegra que se li han d'entregar 9 plaques? ells són 9. El fet anecdòtic, ens fa pensar que la motivació era no entregar en públic placa a Coanegra, ja que la gent ho trobava estrany, se sentien comentaris com "o no tenen dret a placa els de Coanegra? Quin feo que els hi han fet!" A hores d'ara el grup Coanegra no ha rebut placa, i a més ells no li donen cap importància. Només es tracta de recollir les opinions dels santamariers presents el dia 25.

L'agrupació Tanys Novells al complet

Aquets són els components de l'escola de ball de na Margalida Mateu

Un altre aspecte que es comentà molt, era perquè es començà a menjar i beure quan encara quedava un grup per tocar?. Normalment a les trobades de Música, o es menja i beu durant tota la festa o es fa al final de tots els grups junts. Preferim pensar que aquest fet fou involuntari que no dir que és una clara manca de civisme i respecte cap a l'últim grup per part dels organitzadors:

L'anècdota és que quan tocava Coanegra, tothom se'n feia creus, pegant col-

zades per arribar a un tros de coca i a un bon tassó de vi, tot el cadiram era buit. La gent estava pendent de la menjua.

Cal dir que aquestes dues anècdotes de la festa foren comentades el mateix dia per molts dels assistents. Errors que cal superar. En definitiva la trobada de Música i Ball fou positiva, molta de gent concentrada a la plaça, bosses de caramel·los per tots els nins balladors, rifa, música, dansa i rialles. Fins l'any que vé!.

TALLERS T & B

Reparació
d'Automòbils
en general

Especialitat en
SIMCA i
CHRYSLER

SERVEI DE GRUA
VENDA DE VESPES I VESPINOS

Plaça Jaume II

SANTA MARIA DEL CAMI

62 04 74
Telèfons 62 01 52
62 06 70

DISTRIBUIDORA

ARTINET

ARTICLES DE NETEJA
I PRODUCTES PER A PISCINES

Plaça de Ca'n Orell, 12

Tel. 62 07 18 SANTA MARIA

Fusteria

Martorell

Taller:
C/. Bartomeu Pascual

Tenda:
Carrer Llarg, 89
SANTA MARIA DEL CAMI

EL CONSELL ESCOLAR DEL COL·LEGI PÚBLIC JA TE REPRESENTANTS DELS PARES

Podem dir amb certesa que a la fi el Col·legi Públic d'EGB ja té definitivament un Consell Escolar constituït i en marxa.

Les eleccions de representants dels pares que es realitzaren el passat 30 d'octubre, i que transcorregueren sense cap mena d'incidències, donaren el següent resultat:

Votants: 72

Abstenció

Participació:

Candidat	Vots
Gabriel Martorell.....	5
Julià Serrano.....	11
Maria Sureda.....	40
Joan Fullana.....	0
Miquel Pizà.....	22
Margalida Rosselló.....	42
Bernadí Frau.....	3
Joan Bermejo.....	11

De tal manera que els representants dels pares són Miquel Pizà, Maria Sureda i Margalida Rosselló. Cal esmentar que la Candidatura de l'APA no ha aconseguit cap representant.

El dia 10 de Novembre a les cinc de l'horabaixa es constituí formalment el Consell Escolar, amb l'assistència de tots els membres elegits, del Secretari del Centre Miquel Rosselló, del Director en funcions Andreu Bestard, mancant l'assistència del representant de l'Ajuntament Biel Mesquida.

El Consell Escol·lar del Col·legi Públic es va constituir formalment el passat dia 10. Aquí podem veure tots els seus components.

La primera feina del Consell Escolar serà elegir el seu president, entre les candidatures que presenti el professorat que al mateix temps serà el Director del Centre, presumiblement el càrrec serà cobert per N'Andreu Bestard.

Les principals funcions del Consell escolar són:

- Realitzar l'elecció i cessament del Director del Centre.

- Garantir que els criteris que estableix la LODE per a l'admissió d'alumnes es compleixi realment.

- Aprovar i avaluar la programació de cada curs, establint els principis educatius a seguir.

- Aprovar el pressupost econòmic del centre.

- Aprovar el reglament i funcionament interior del centre.

SUBVENCIÓ DEL·MEC.

Sembla que el Ministeri d'Educació i Ciència ha atorgat una subvenció de 3 milions de pessetes al Col·legi Públic, per a les obres de construcció d'uns nous banys pels nins i per les nines. Cal aplaudir aquest fet, ja que des de feia uns quants d'anys la situació higiènica d'aquests era bastant deplorable.

B.C.

CONSPORT

AUXILIAR CONSTRUCCIÓ

PISCINES - TENNIS - XALETs - SAUNES - COMPLEMENTS

Mateu Juan Matas

DIRECTOR

Barceló i Combis, 10

PALMA DE MALLORCA

Telèfon 46 52 77

Botiga
de
Llana
i Fils

Plaça Hostals, 55

Santa Maria del Camí

Taula rodona a Inca entorn al tema de l'autopista

NO HI VA HAVER ELS REPRESENTANTS EN CONTRA

Dins el marc d'una sèrie d'activitats promogudes en el Centre Socio-Cultural d'Inca, el passat dia 4 de Novembre va tenir lloc una Taula Rodona, sobre el tema "Autopista Marratxí-Inca" que organitzà la Conselleria d'Educació i Cultura del Govern Balear. Els participants a l'acte van ser el Conseller d'Obres Públiques i Ordenació del Territori, Don Jeroni Sáiz; i els batles de Santa Maria, Josep Estarellas; de Consell, Joan Bibiloni; i de Binissalem, Guiem Pons.

Cal remarcar el fet de no estar convidats els Batles de Marratxí (UM) i el d'Inca (UM) que també són dos pobles afectats, tampoc hi havia convidats els afectats i més perjudicats per la iniciativa, els comerciants i els pagesos. En una praua donava l'impressió d'assistir a un míting d'Alianza Popular, ja que tots els components de la "Taula Rodona" eren membres d'aquest partit; contraria amb la unanimitat de criteris dels seus components, la qual cosa no hagués succeït en el cas d'haver-hi participat organitzacions com la Unió de Pagesos, el GOB o simplement els representants dels comerciants (es de suposar que tenen bastant a dir i a opinar sobre la qüestió). D'aquesta manera el debat

hagués estat un altre i molt possiblement s'haguessin analitzat tant els "pros" o "contres", com també les possibles alternatives.

L'acte el presentà don Joan Martí Garcies, donant la benvinguda als participants i al públic assistent a l'acte i convidant al públic a plantejar preguntes. La primera pregunta que se formulà fou, l'opinió a nivell dels respectius Ajuntaments sobre l'Autopista. Els tres Batles opinaren el mateix dient que els Consistoris no s'havien definit encara sobre el tema, però que particularment ells eren favorables a la construcció de l'Autopista, ja que el nivell de circulació era molt gran.

-Al Sr. Sáiz se li demanà sobre la necessitat de fer l'autopista.- La carretera està colapsada —va dir— hi passen de 13.000 a 20.000 cotxes diaris, la Comunitat Autònoma va prendre postura a favor de construir l'autopista o millor dit l'Autovia, perquè el que es construirà serà una Autovia —va afegir—, que segons les daes el trànsit feia bastants d'anys que estava estabilitzat i les raons per fer la via ràpida eren exclusivament de seguretat.

-Quines diferències hi ha entre Autopista i Autovia? —digué— Una Autopista manté uns marges cen-

trals molt rígids, els dos carrils estan separats per una vorerada central infranquejable; l'Autopista no admet encreuaments al seu pas, és a dir no hi ha passos a nivell, a l'hora de desviar-se s'ha de fer a través de ponts, etc... Quan no reuneix aquestes condicions es diu Autovia que permet una vorerada central més reduïda, així com també els passos a nivell —afegí per posar un exemple— el Passeig Marítim de Palma és una Autovia.

-Quins criteris s'han seguit per fer l'Autopista? Els criteris han estat tècnics i no polítics. Els tirats d'una autopista són molt rígids, tant de desnivells com de voltes, que han d'esser pràcticament inapreciables, dit això és impossible a l'hora de fer un projecte com aquest el fer favoritismes per no passar per damunt un determinat terreny —va afegir— En un principi hi va haver un projecte que per qüestions tècniques no va ésser possible dur-lo endavant. La solució va ésser l'actual, per la part Sud dels pobles. L'actual projecte probablement acabarà dins el terme municipal d'Inca, uns tres quilòmetres dins Inca i no a l'alçada del "Foro de Mallorca" com s'havia dit abans.

-Què costarà la construcció de l'autopista i

quant estarà acabat l'actual projecte tècnic? El cost és difícil de calcular però possiblement uns 2.000 milions de pessetes; El projecte tècnic que s'estudia actualment, en definitiva el nou tirat, el sabrem a finals o principis d'any.

-Quan se pagaran les expropiacions? Va contestar: no ho sé exactament, hi ha dues fases, la valoració i l'ocupació; en teoria es paga quant es fa l'ocupació.

-Per finalitzar una pregunta als Batles El pas de l'autopista afectarà els comerços i els cafès, que pensa aquesta gent?

El Batle de Binissalem: Els turistes passaran pel poble i els comerciants es veuran afavorits. Un 95 per cent sortirà afavorit. El poble de Binissalem n'està a favor.

El Batle de Consell: A Consell no hi ha comerços, actualment els comerciants tomben el coll; en haver-hi menys tràfic s'aparcara millor.

El Batle de Santa Maria: Crec que la majoria de gent que té comerços està en contra, però de cada vegada manco. Ha arribat un moment que la gent no pot aparcar, ni es pot atravesar. A la llarga crec que serà millor pels comerços.

J.M.S.

VIVERO

HORTUS

TOTA CASTA DE PLANTES ORNAMENTALS

AMB L'ORGULL DE SER PART DEL POBLE !!

Camí de Coanegra, s/n Tel. 62 02 79
SANTA MARIA DEL CAMÍ

Instal·lacions - Pressuposts
Reparacions

Instal·lacions BOMBES
SUMERGIDES

Reis Catòlica, 59 4.ª - 1.ª
Telèfon 24 68 74
Palma de Mallorca

Carrer Casanovas, 21
Telèfon 62 06 02
Santa Maria del Camí

EN POQUES PARAULES

LA CARROSSA BONA VEREMA

La carrossa construïda pels veïnats de s'Escoleta, fou guardonada amb el 2on Premi dotat amb 50.000 pessetes, en el concurs que organitzat pel Consell Insular de Mallorca per les Festes de la Beata es celebrà el passat 19 d'Octubre a Ciutat. També hi participà el grup de ball de bot "Tanyes Novells".

SERENATES LA NIT DE VERGES

La matinada del dia 21 d'Octubre, nit de les verges, alguns grups de joves anaren a fer les tradicionals serenates a les seves estimades o companyes de diversions, amb més o manco afinació musical. També un bon grup de persones —més madures— i vinculades a cors de les esglésies oferiren serenates a un bon nombrós grup de jovenetes i fradriangles, el grup amb instruments de corda percussió, cantava d'allò més bé, belles serenates en llengua castellana. Aquest costum tan tradicional de

Mallorca any rera any es perd més, com tot lo nostre. Bons foren els bunyols si convidaven.

TERESETES PELS NINS.

El dia 25 d'Octubre a la Biblioteca Municipal quasi no hi cabien, es representà una obra de teresetes a càrrec del grup Gomis i Gómez, els nins i nines s'ho passaren de rialla en rialla.

UN SANTAMARIER EXPOSA A BEARN'

El pintor i escultor santamariers Frederic Sobrats Liegey (de ca sa francesa) afincat a Ciutat, exposa del 4 al 22 de Novembre les seves darreres produccions a la Galeria d'Art Bearn (Concepció, 6, de Palma). Frederic ja ha realitzat prop de 19 exposicions entre Mallorca i fora de l'illa. L'any 1977 exposà en solitari a Santa Maria del Camí.

HA MORT SOR ANTONIA BESTARD.

Sor Antònia Bestard Nicolau, nada a Sta. Maria, 17 de setembre de 1911, morí el passat 5 de No-

vembre a un convent de S'Arenal. Sor Antònia ingressà a la congregació de Germanes de la Caritat el 17 de setembre de 1935, i s'ordenà monja el 3 d'abril de 1940. Fou fundadora del convent de Son Macià, servint durant 30 anys aquell poble. Després passà a s'Arenal. La seva vida sempre ha estat vinculada a l'ensenyament. Destacà per la seva personalitat humil i pacífica, la seva bondat de cor i senzillesa. Al cel sia.

RODA DE PREMSA DEL CONSELLER DE SANITAT A L'EDIFICI MUNICIPAL.

El passat dia 5, el Conseller de Sanitat Gabriel Oliver oferí una roda de premsa sobre el Pla sanitari de les Illes Balears. Aquesta es desenvolupà a la sala d'actes de l'Edifici Municipal de la nostra vila, comptà amb l'esquifida presència de sols 8 revistes i amb l'assistència del Batle Estarelles i els regidors Mesquida, Santandreu i Canyelles.

El Conseller explicà en to distingut les línies bàsiques del Pla, d'aconseguir una atenció sanitària primària accessible per tots els ciutadans, una descentralització de Son Dureta creant Hospitals Comarcals (un a Manacor, a Inca i al Polígon de Llevant de Palma). Es vol potenciar la tasca del metge de família i la de l'equip bàsic de salut.

El pla abarca fins l'any 2.000 i es divideix en tres quinquennis a reformular objectius segons la marxa del mateix pla.

Santa Maria s'inclou dins un sector sanitari centralitzat en un Centre de Salut ubicat a Marratxí, i que també inclou Bunyola i Santa Eugènia. El Centre de Salut, serà on els santamariers passaran consul-

ta amb especialistes i on s'ubicarà la unitat d'urgències permanent que abastarà tota la zona. La idea de descentralitzar ciutat és positiva. Possiblement la zona més idònea pel Regidor fos una que abastàs Bunyola, Santa Maria, Santa Eugènia, Consell, Alaró, Sa Cabaneta i Pòrtol, evidentment centralitzada a Santa Maria, més ben comunicada amb tots els pobles que no Marratxí.

CANVI DE VORERES AL CARRER JAUME I.

El carrer Jaume I al qual hi sembraren no fa massa arbres, canvia de fesomia. Unes obres realitzades directament per l'Ajuntament, contractant empleats de l'EMT (abans Salma) està canviant les voreres de pedra viva, per voreres de ciment. Això, és un clar atemptat contra el patrimoni artístic santamariers, tots convendrem en que les voreres de pedra pentura no tant funcionals són més estètiques que les actuals de ciment. Hem rebut queixes de veïnats que troben innecessària aquesta obra, i que la facin obrers d'EMT, i no de l'atur a través de l'INEM.

Altres veïnats es queixen de què amb les actuals voreres massa altes, fan que hagin de pujar els portals, les cotxeries, i fins i tot algú haurà de pujar tot el bastiment del portal. Altres diuen que la part de les voreres que correspon a la nova urbanització no s'han canviat i estan a uns 10 cms. més baixes de nivell, es demanen Per què? La Polèmica està servida. Degut al minvat espai de què disposem no podem oferir una informació més detallada, que tractarem d'oferir en propers números.

Moviment Demogràfic

1 Octubre 86 al 15 Novembre 86

DEFUNCIONS

Margalida Ballester Campos (11-2-1.902 al 6-10-86)
Isabel Dols Benestar (27-11-1.901 al 19-10-1.986)
Francesca Dols Dols (20-8-1.906 al 27-10-1.986)
Caterina Vich Mas (7-8-1.902 al 12-11-86)

NAIXEMENTS

Maria Magdalena Montiel Bover, 9-10-86
Bartomeu Serra Capó, 21-10-86

MATRIMONIS

Joan Munar Bautista amb Joana Calafat Sastre, 4-10-86
Antoni Bassa Sastre amb Maria Cecília Estarelles Parets, 18-10-86
Pere Ferrer Amengual amb Glòria Isabel Macanás Marcos, 25-10-86

ELS BOLETS

¿Què anam a cercar esclata-sangs i farem una bona torrada?

Quants de tots nosaltres, per no dir tots hem compartit aquesta frase quan arriben aquestes dates.

A vegades la compartim sencera, a vegades a mitges. Sinó diguem de veres: Què és més fàcil? anar a sa torrada? o anar a cercar-los?

Ara bé, aquí, a n'aquestes quatre retxes volem xerrar dels bolets de la garriga. Quasi tots quan anam a la garriga recollim qualche cosa més que no només esclata-sangs, com poden ser peus de cabrit, orelles de llebre, cogomes, picornells, etc. Emperò a vegades, sia per desconeixement o simplement per a dur qualche cosa a casa s'agafen bolets a balquena sense pensar en el perill que pot suposar allò. Hi ha casos d'intoxicacions i fins i tot el cas extrem de qualche mort, la premsa de tant en tant ens ho recorda, emperò cada any segueix passat el mateix. D'un guia qualsevol sobre bolets es poden extreure aquests consells convé posar-los en pràctica per bé de la nostra pròpia salut i de pas conservarem millor la natura:

-No agafem mai bolets que no coneguem amb tota seguretat. Deixau-los fer en el bosc, no els destrosseu.

-Agafem sols els bolets joves i ben sans. Rebutgem els molts petitons, els molt vells, i els que són atacats o habitats per larves o animalons.

-L'olor, el gust, el color... no serveix en seguretat per determinar si un bolet és comestible. Bolets tòxics mortals són d'aspecte inofensiu i fan bona olor.

-No existeix cap fórmula per conèixer els bolets i per saber distingir els bolets dels tòxics. L'únic sistema que existeix és estudiar-los. NO és cert que els bolets un poquet menjats pels animals no siguin verinosos.

Exemple: els llimacs mengen molt freqüentment un bolet sà, com és l'Amanita Phalloide, essent l'espècie més verinosa que hi ha. Tampoc és veritat allò de la cullera d'argent o allò de posar un all a la pella per cuinar els bolets. Els més verinosos no canvien de color. Posant-hi vi-nagre tampoc no s'arregla res. Val més no fer cas de se-gons quins remeis.

-Protegir els bolets és protegir la natura. No hem de girar ni grufar la terra, perquè si ho feim destruïm el "miceli" —conjunt de filaments anomenats hifes que constitueixen els tal·lus de la majoria de bolets— i possiblement aquell AGRE que hem remogut no faci mai més bolets.

-Per acabar volem recordar: MENJANT UN BOLET QUE NO ES CONEIX AMB TOTA SEGURETAT, ES POT ARRISCAR LA VIDA.

MAC.

El picornell (*cantharellus cibarius*) és una espècie molt valorada

REPLICA AL SENYOR SANTANDREU

En relació amb el seu escrit aparegut a la revista COANEGRA núm. 32 del mes d'octubre actual, p. 10, li signific el que segueix:

Sr. Santandreu, vostè demostra molta més incultura i falta d'ètica, en sostenir-se en la meua suposada incultura, per fer una rèplica a fets que poden ser demostrats a qualsevol moment i per moltes persones. Sr. Santandreu, contesti V.S. amb fets els fets provats.

Sr. Santandreu, el dir-li "senyoret de poble" té un significat molt més extens del que V.S. li adjudica, ha estat un error meu el no fer-l'hi més extensiu, ja que la Seva Senyoria està fent ús particular de béns públics: Sr. Santandreu, faci ús d'ells durant l'horari establert per "LES SEVES SENYORIES", ja que en cas contrari un altre significat se li podria adjudicar al qualificatiu "senyoret de poble", que és aquest precisament, aquest d'abusar del seu càrrec per utilitzar béns públics. Sr. Santandreu, vostè disfruta del CARREC, compleixi amb ell i amb els qui el mantenen en ell.

Sr. Santandreu, no oblidí el que feren "LES SEVES SENYORIES" amb les persones que les presentaren en societat, a més que si he de ser-li sincer, no m'estranya gens ni mica que en vuit dies desfessin tot un partit, expulsant per descomptat a tot aquell qui lluita perquè vostès "ENS GOVERNASSIN". Senyor Santandreu això, a Mallorca o a qualsevol altra terra, és pur PROTAGONISME.

Sr. Santandreu, tal vegada no sàpiga que, respecte als horaris de treball, jo som un assalariat,

cosa que suposa una jornada de feina bastant extensa i ineludible, entre altres coses, per contribuir a pagar fons per l'atur, per a què Vostè entre altres faci ús d'ells com en efecte ha fet, cosa que el desautoritza a efectuar afirmacions com la de què el seu horari de treball és més complet que el meu.

Sr. Santandreu i Senyories, respecte a sacrificis i projectes, en recordarem uns quants:

1.- Esbucament de "SA GRANJA", si malament no record, aquest projecte fou del President de llavors.

2.- Construcció del Centre de la 3a. Edat, dispensari i locals d'esplai per a la joventut. Aquest projecte, Sr. Santandreu, també ho va ser del president anterior.

3.- Creació d'una plaça d'Auxiliar de Policia Municipal i adquisició d'un vehicle per a ús de la mateixa. Sr. Santandreu, també va ser un projecte del president anterior, encara que fins avui seguim sense el dit vehicle, segons pareix per falta de pressupost, mentre que de tothom és sabut que per a "FESTES" hi ha doblers de sobra. Per descomptat del contribuent.

Per tant SENYOR SANTANDREU I SENYORIES, a la vista de l'exposat, "LES SEVES SENYORIES" no han projectat tot el que seria de desitjar, això sí, he de reconèixer que la construcció de la piscina ha estat un projecte seu, de Vostès, i com a tal n'estan fent un "bon ús".

Atentament i esperant les seves notícies, si creu oportú donar-les, rebí un cordial salut.

Antoni Pizà.

JOAN FELIU BAUÇA, APOTECARI

En Joan Feliu i Bauça, apotecari de la nostra vila, fa prop d'una vintena d'anys que obrí l'apotecaria al carrer llarg. Abans fou apotecari de Porreres, i per una d'aquelles casualitats que succeixen s'establí a Santa Maria. Casat amb cinc fills, amb una forta afició pels cans de caça, els cavalls, el ciclisme i els arbres fruiters.

Per què vares triar sa carrera d'apotecari?

-No tenia antecedents dins sa meua família, i la desconeixia bastant. Però vaig pensar que era una carrera que més o manco se podia adaptar a sa meua manera d'esser. Quan vaig començar sa carrera podia triar entre metge, menescal o apotecari, me vaig decidir per sa darrera perquè la trobava més agradable. M'agrada molt sa farmàcia rural, he tengut ocasions d'obrir una apotecaria a Ciutat, però no l'he obrida perquè m'agrada molt més s'ambient des poble.

-Per què vares venir a Santa Maria?

-Jo era es titular de Porreres i coneixia es de Santa Maria, ja que havíem estudiat plegats. Com que ell tenia tota sa seva família a Porreres —son pare ja havia estat apotecari d'allà—, i a mi m'interessava estar més aprop de Ciutat a on estava i està exercint sa meua dona de metge, vàrem decidir intercanviar la titularitat de les farmàcies.

-Com ha anat canviant

s'apotecaria?

-Jo encara he tengut un pindoler, he preparat supositoris, però es gran canvi de s'apotecaria no l'he viscut, si actualment hi ha 20.000 medecines abans ja n'hi havia 5.000. Jo ja no he viscut s'esplendor de sa fórmula magistral. Lo que si he viscut és tota s'evolució de sa Seguretat Social, de quan hi entraven poques receptes a ara que se fa molt més ús d'ella. Això ha fet augmentar molt més ses vendes, sa gent al costar-l'hi poc fa més ús de ses medecines.

-Quines són ses funcions de s'apotecari titular?

-Té una doble funció, una assistencial i una altra inspectora i analista de s'ajuntament. Sa primera ha restat antiquada, perquè assistencial és en quant a medicaments que se proporcionen gratuïtament, era s'ajuntament el que les paga a través de sa beneficència. Avui en dia amb sa Seguretat Social ha desaparegut sa beneficència, pràcticament no existeix, o sigui que sa funció de s'apotecari en quan a tenir una apo-

tecaria, segons sa meua manera de pensar no hauria d'esser així. Perquè hauria de fer sa doble funció que té encomanada; funció inspectora, que hi hauria molt a fer en quan a establiments, forns, aigües netes, aigües residuals, pous negres, problemes que té Sta. Maria, que les té molt greus.

-Quins són aquests problemes?

-Es problema més greu que té per mi és el de ses aigües. Sta. Maria en no tenir una xerxa d'aigua netes i aigües brutes, crec que cadascú ha de tenir es seus depòsits respectius, i generalment són més profundes que es pous negres. O sigui, noltros nedam damunt un embassament d'aigües brutes perquè aquests pous nebres perden s'aigo, sa majoria d'ells, per filtració. Si en un mo-

ment donat a una cisterna s'hi obri un crull hi poden entrar aigües residuals, podent provocar malalties, com per exemple es tifus. Bé, això ens du com a conseqüència que contínuament hem d'estar clorant totes es cisternes per evitar que hi hagi una contaminació.

Segons llei, tots es cafès han de tenir clor lliure permanent a ses aigües. Tot això s'evitaria si fos una xerxa d'aigües sa que la mos suministràs.

Un altre problema que té Sta. Maria són es forns, per desgràcia en situació terciomundista, es pa pot esser molt bo de gust però es lloc i es mètodes de fabricació i emmagatzemar s'acosten més a l'any 1.900 que a l'any 2.000. Així com per exemple s'han posades al dia ses carnisseries, ses tendes de comestibles i es cafès; sa majoria

BARTOMEU CANYELLES VICH TECNIC ASSESSOR

- *Naus Industrials i agrícoles
- *Instal·lacions contra incendis
- *Instal·lacions elèctriques
- *Projectes agrícoles
- *Estudis i informes tècnics
- *Projectes en general
- *Assessorament tècnic de finques

Carrer Llarg, 71 SANTA MARIA DEL CAMI

PERRUQUERIA

JOAN I MARIA

Antoni Gelabert, 18

Tel. 62 06 81
SANTA MARIA DEL CAMI

de forns en canvi, no han modificat res. Són forns que legalment no poden existir perquè sa llei no contempla compartir es forn amb tenda de comestibles.

-Quins són es medicaments més comprats?

-Es medicaments que més s'empren són ets analgèsics antigripals, sa gent els pren tot d'una que se troba un poc carregada. S'ús dets antibiòtics ha minvat un poc, abans s'abusava d'ells prenent pastilletes amb penicilina, cosa que s'ha demostrat que és una aberració, perquè sa penicilina s'ha de prendre seriament o no s'ha de prendre ja que pot causar uns efectes secundaris i més resistència a n'ets microbis. Sa gent avui en dia és més conscient, naturalment encara té molt a aprendre però acudeix a n'ets metge amb més freqüència.

De totes maneres sa feina des metge i apotecari titular hauria d'esser preventiva, basada en una educació d'higiene i alimentació, etc. Es una obligació de s'administració educar a n'ets poble sanitàriament.

-Com funciona sa rotació de guàrdies de ses apotecaries?

-Va sortir una disposició per poder atendre ses urgències a n'ets pobles de metge i apotecaris úniques fent torn per zones. Sa gent ha de fer uns quilòmetres però estan segurs de trobar un metge i un apotecari que l'atendrà. A Santa Eugènia i Consell se'ls va

considerar petites i no se les va incloure dins aquesta rotativa de guàrdies. Binissalem, Bunyola i Santa Maria se turnen un diumenge cada una. Però ses urgències no són lo que sa gent opina, s'urgència la dictamina es metge, però si ve una persona amb mal de queixal, encara que no tenguí s'obligació de fer-ho la despatxam.

-Quina funció tens dins es Col.legi d'Apotecaris?

-Som es vice-president. Es Col.legi d'Apotecaris és una corporació de dret públic i té com a finalitat defensar ets interessos professionals i es bon funcionament de sa professió. Es col.legi no només es d'apotecaris amb apotecaria, sinó també de llicenciats en farmàcia sense establiment. A part hi ha sa vocalia de laboratori, de distribució farmacèutica, d'òptica, d'or-

tòpèdia, de dermoapotecaria... Cada una d'aquestes vocalies té es seu reglament, que és el que regula s'obertura i tancada d'apotecaries, ets horaris, es trasllats, es trapassos es preus des medicaments, ses vacances, ses guàrdies d'urgència, es control de qualitat a n'ets anàlisis... Si no es compleix es reglament se pot fer un expedient disciplinari. A més de tot això ses receptes de sa Seguretat Social se cobren a través des col.legi.

-I per acabar mos podries contar quines aficions tens.

-Vaig començar de nin amb unes aficions que encara no les he perdudes, com se de caçar amb cans eivissencs, es cans que tenc descendeixen des que tenia l'any 29. Una altra que també començà de nins és sa des cavalls, ja teníem una somera amb un carretó i un

cavall amb un cabriolet. Han estat es meus fills es qui m'han recuperat aquesta afició ja que foren ells es qui me suggeriren comprar un cavall per muntar, i és tan gran es meu entusiasme pes cavalls que ara ja en tenc set, alguns d'ells de pura raça àrab.

I s'altra gran afició que he tenguda és es ciclisme. S'any que vaig venir a Sta. Maria me vaig trobar amb un practicant que havia passat d'esser juvenil a aficionat i me vaig aficionar amb ell, creant es club Penya Antoni Gelabert, juntament amb en Toni de Ca'n Mates, en Biel Ceia, en Jaume es dentista, en Bartomeu Tramulles, i en Cabot, Vàrem fer una penya meravellosa amb organització, jo era es president però tothom hi col.laborava igual. Férem asfaltar sa voltadora de Ca n'Andria organitzàrem un campionat d'Espanya, campionats d'aficionats i juvenils, i totes ses carreres que se feien a Mallorca les organitzàvem noltros.

Però després va tenir s'accident n'Antoni Gelabert, se va haver de retirar i tot se va acabar. Es nostre error va esser posar-ho tot damunt un corredor, si haguéssim creat un club donant suport també a n'ets altres corredors podríem haver arribat a fer un gran club.

Seguint conversant amb en Joan Feliu he comprovat que és un gran admirador des poble de Santa Maria i en particular de totes ses iniciatives culturals i d'esplai.

Magdalena.

INSTAL·LACIONS ELECTRIQUES
XARXES DE BAIXA TENSIO
REPARACIONS EN GENERAL

FORELECTRIC

Carrer Bartomeu Pascual, 4 A
Telèfon 62 09 39
SANTA MARIA DEL CAMI

**MIQUEL
SANTANDREU**

*Vespinos *Mobilettes
*Moto - sierra ECHO
*Moto - cultor PIVA
*VESPA

Bernat de Sta. Eugenia, 126
Tel. 62 00 77 SANTA MARIA DEL CAMI

Les arrels catalanes de la nostra Vila (I)

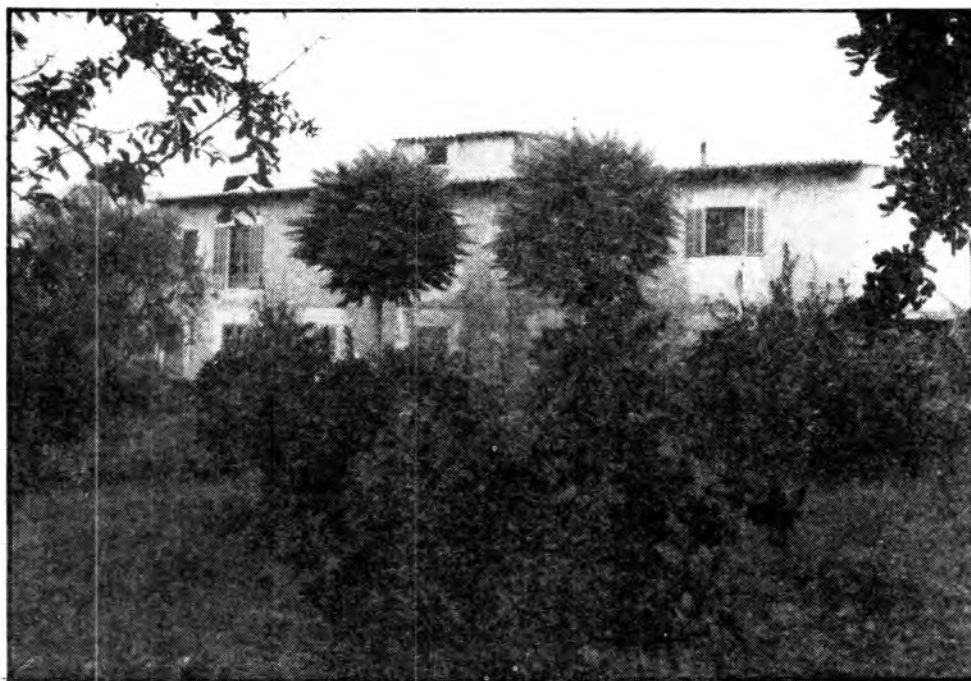
PER TERRES DE L'EMPORDA

Del 15 al 23 del passat octubre vaig estar fraternalment hostatjat a Manresa al domicili dels esposos Antoni Borràs i Margarida Simonet de Son Llaüt el que me va facilitar l'antig desig de conèixer i trepitjar les terres d'on vengueren els conquistadors i primers pobladors catalans a la nostra vila dels que encara en conservem els noms a llocs concrets. Amb altres paraules vaig visitar poblacions catalanes d'on procedeixen noms dels segles XIII o XIV que ara porten terres de la nostra vila i que per aquest motiu els santamariers anomenam sovint. En parlaré segons l'ordre en què els vaig visitar.

El dissabte 18 d'octubre partírem de Manresa a les 8 del matí en direcció a l'Empordà, descrit amb tant d'afecte per Josep Pla, els dos indicats Antoni i Margalida, el seu fill Bartomeu qui conduïa l'auto i jo, deixàrem el Montseny a la dreta i Girona a l'esquerra, quasi tot el dia va ploure.

BOADELLA.

Als Boadella els trobam a Sta. Maria el segle XIV en el lloc on ara es diu Son Torrelleta, d'ells queda encara el nom de sa Bassa d'en Boadella o de Son Boadella. Ni la crònica de Jaume I ni Joaquim Ma. Bover els anomenen entre els conquistadors, però sí que foren dels pri-

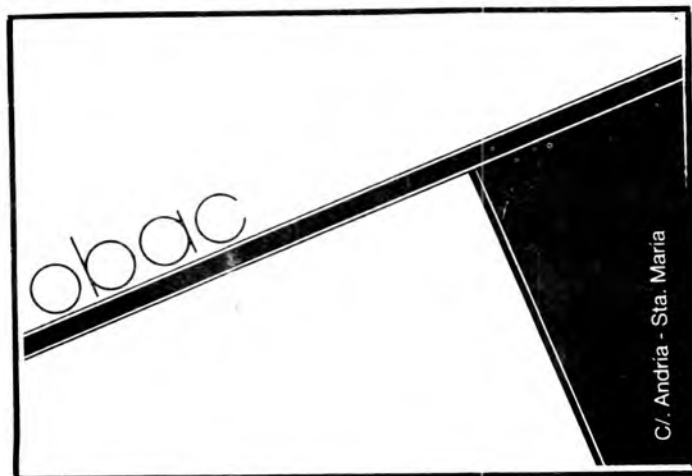
Actuals cases de Son Torrelleta, que en el segle XIV pertanyeren als Boadella.

mers pobladors. l'any 1342 el Rei Pere el Cerimoniós d'Aragó usurpava a Jaume II el regne de Mallorca. Bernat de Boadella i Pere de Puigdorfilà, aquest ara el senyor de Masnou (la gent li diu Mainou) possessió que encara perteneix a la mateixa família, foren apressats a l'església de Santa Maria i executats al castell de l'Almudaina per adhesió al rei mallorquí. El seu hereu Jaume de Boadella es regregrà prest amb el nou Rei i fou cridat diverses vegades de Coane-

gra a Ciutat i es trobava entre els qui el 1358 obtingueren del Rei a València, que a Ciutat els cavallers acompanyassin. L'Estendard el dia 31 de Desembre.

En 1420 el Governador Berenguer d'Oms disposat sobre la sèquia de Coanegra parla del molí que fou d'en Boadella, ja havien abandonat Coanegra, Persones velles me digueren que encara havien vist restes d'aquest molí un poc més amunt que les cases actuals de Son Torrelleta.

Parlem ja de l'excursió. Anant de Figueres a Boadella per una carretera secundària en passar per Pont de Molins plovia fort, el riu Muga corria caudalós, vérem un salt d'aigua, les fulles dels arbres tenien el daurat de la tardor. Entorn de 11 érem a Boadella, poblet petit situat a la dreta del riu, no té bar, però sí botiga i estanc, sols compta amb 321 habitants, plovia poc i poguérem recórrer els seus carrers; a la placeta hi trobàrem l'església romànica amb afegitons

VINS RUBI

ELABORACIO PROPIA

Celler: Bartomeu Simonet, 4
SANTA MARIA DEL CAMI

Tel. 62 00 68

posterior i a l'enfront un gran casal amb l'escut de les barres catalanes i inscripcions molt antigues; se'ns digué que era el castell dels barons de Boadella, un poc en runes, pels crulls de les portes vérem finestrelles dels temps mitgevals i part més moderna. Això ens causà una gran alegria. Aquest castell el 1123 havia estat cedit per Berenguer III al comte d'Empúries. Qualque relació de família o al manco d'amistat tendrien els Boadella de Sta. Maria amb els cavallers d'aquell castell, ja que s'anomenaven ciutadans de Mallorca i en una talla nostra de 1372 són considerats privilegiats de la mateixa manera que els Torrella. Mentre miràvem la façana uns nins jugaven i parlaven en català, vaig pensar: Com ho és de llarga la vida d'una llengua o idioma! Com ho és de mala de matar per disposicions de governs! Aquests nins parlen encara la mateixa llengua dels seus antics ca-

vallers que, amb altres, la porten a la nostra illa i després de tants de segles és també la mateixa dels qui ara venim de Mallorca.

TERRADES.

De Boadella tornant arrera ens dirigírem a Terrades que està a poca distància. Jaume de Terrades era company de Bernat de Santa Eugènia a la reconquesta i d'aquest rebé a títol de Baronia pels bons serveis que li havia prestat, el lloc ara dit Terrades que al principi s'estenia fins a Consell i el camí d'Inca. En temps dels moros es deia Biar que vol dir terra de pous. En 1285 a l'interior de la parròquia de Santa Maria del Camí, Jaume de Terrades i altres en nom de la universitat (la vila) feren homenatge al Rei Alfons d'Aragó que havia ocupat Mallorca. Durant el segle XIII veim diversos Terrades establir part de les seves terres; són per tant a Sta. Maria anteriors als Bo-

Vista general del poble gironès de Terrades

della. Encara el 1309 Jaume de Terrades posseeix dos molins i un casals a Coane-gra.

Quan arribàrem els excursionistes a Terrades s'havia aclarit però encara brusquejava un poc; el poble és més gran que Boadella, té bar i un estanc on poguerérem adquirir una vista del poblet, però així i tot és petit, un i altre poble estan formats per cases antigues, aquí l'església és nova, la vella fou volada en temps de la passada guerra civil, tenen la mateixa festa patronat a Santa Cecília el 22 de novembre,

igualmente dedicat a l'agricultura, lluny de ciutat i del món industrial, però Boadella té més arbreda i una vegetació més exuberant. El castell de Terrades s'alça dalt del puig dit La Roca a dos quilòmetres de la vila. No teníem temps de visitar-lo. Se'ns digué que aquests paratges disten una mitja hora de la frontera amb França.

De Terrades retornàrem a Figueres per dinar i progressar a la tarda la ruta històrica, com contaré en una altra crònica.

Josep Capó Joan.

SERVICI RENAULT

Tallers MARTI

—REPARACIONS—
NETEJA I GREIXATGE

Carrer Bernat de Sta. Eugenia, 71 Tel. 62 06 74
SANTA MARIA DEL CAMÍ

CAFETERIA - BAR

COMERÇ
(local climatitzat)

GELATS - REFRESCS - TAPES

UN LOCAL AMPLE I
CONFORTABLE PER A TOTS

Plaça dels Hostals, 27 - 29 Tel. 62 00 29
SANTA MARIA DEL CAMÍ

ALERTA A LA CARES!!

CONSELL INSULAR DE MALLORCA

SERVEI D'EDUCACIÓ SANITÀRIA

MARIA PIZA CANYELLES, DONA RELIGIOSA

Na Maria, té vint-i-un anys. Fa feina a s'Hospital de Sant Joan de Déu a Ciutat, i actualment fa es postulat a sa congregació de les Germanes de la Caritat a l'Inca.

Aquesta congregació actualment està formada per unes 500 religioses, sobretot a Mallorca, emperò també a Eivissa, Formentera, a sa Península i Amèrica. Va ésser fundada el 29 de setembre de 1798, es fundador, Antoni Roig Reixach. Mallorquí i aleshores Rector de la Parròquia de Felanitx.

Va ser s'iniciador, juntament amb sa que fou, sa primera superiora na Maria Aina Nebot, llavors anà collint força, fins arribar als nostres dies.

-Diguem quina és, en què consisteix sa teva feina?

-Som diplomada en Infermeria, abans se deia A.T.S.

Es camp és molt ample, a n'aquest moment estic amb un nivell hospitalari, és a dir de recuperació, sobretot tenim hemiplèxies, Embolismes a nivell cerebral, Traumatismes craneals, solen ésser persones de cinquanta a seixanta anys, degut a ses malalties tractades.

Es malalt, generalment mos sol arribar de Son Du-ret, o a vegades de Mare Nostrum, amb un tractament i diagnòstic fet, és a dir, que sa nostra missió és ajudar-lo a recuperar-se, animar-lo i posar tots es mitjans a sa seva disposició perquè aquella persona se recuperi.

Es molt guapo, veure com un malalt que ha arribat sense poder-se moure en absolut a poc a poc se va recuperant, és molt gratificant.

Una cosa molt important, és s'ajuda psicològica

que li podem donar a n'es malalt, animar-lo constantment, fer-li veure que lo que fa és molt important, que ho fa bé, i sobretot que val la pena fer-ho.

Un malalt que sap que ningú l'estima, que ningú el vol, no té il·lusió de posar-se bé, és per tant imprescindible sa col·laboració familiar.

-Per poder fer aquesta feina, t'hagueres de preparar?

Per poder fer sa carrer de Diplomada, has de tenir es BUP, COU i haver aprovat s'examen de selectivitat i després de tres anys d'una preparació teòrica i pràctica ets Diplomada en infermeria.

Gràcia a n'aquesta preparació pràctica a centres de salut, hospitals i centres de geriatria sortim amb una preparació molt bona.

Trobes que l'Hospital funciona bé? Què hi manca?

-Li fa falta, poder aten-

dre més bé a n'es malalt.

Mos falta temps. A sa planta tenim quaranta-vuit interns i sovint hem d'anar massa escapats, i clar es malalt no pot ésser tan ben servit com voldríem.

En general a tots es hospitals els falta una gran part d'Humanització i poder atendre es malalt integralment.

-I ara passant a sa teva vocació religiosa, com te decidires a fer-te monja?

-Es perquè estim Jesús i vaig decidir seguir-lo totalment, crec que aquest és es millor camí que jo tenc per poder-lo servir millor.

Per jo servir-lo a ell és servir es germans, es homes, aquesta és sa manera que jo tenc per atracar-me a ell, a part clar des moments d'oració.

-Emperò quan et decidires?

-Es molt difícil de definir es moment, és una cosa que va dins tu.

S'experiència que vaig tenir de prepostulat, a partir d'abril d'aquest any, durant sis mesos, va ésser molt positiva, se tracta d'una convivència amb al-

tres persones. Durant aquest sis mesos que va durar aquesta convivència agradable no hi va haver cap compromís de part meua cap a sa congregació ni a s'enrevés, es quan ha acabat es prepostulat, què ve sa decisió forta, va ser quan vaig donar es sí fort a n'aquesta vida religiosa.

-Pes canvi que suposa dins sa teva vida: degué ésser una decisió mala de prendre?

-No, suposa un canvi a nivell de vida molt gros, és com totes ses decisions, qualsevol camí que a nivell personal hi surtis guanyant és bo, jo veig que sa persona queda potenciada a n'es cent per cent.

Molta de gent pot pensar que quan ingresses a monja o a frare, perds moltes coses, No!, en guanyes, en perds qualcuna, emperò en guanyes!

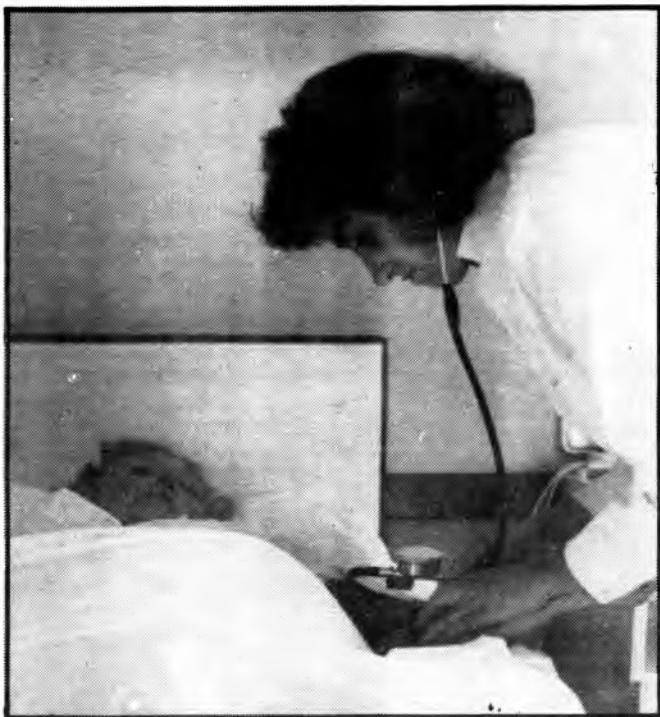
-A dins Mallorca hi ha diverses congregacions de Germanes Religioses, com així triares ses germanes de la Caritat?

-Les vaig triar, perquè es seu eucarisma és una atenció a n'es més neces-

**MAGATZEM DE MATERIALS
DE CONSTRUCCIO**

GAMUNDI

Gabriel Mesquida, 1 Tel. 62 02 30
SANTA MARIA DEL CAMI

sifats, tant a nivell escolar com a nivell sanitari.

Altres congregacions tendran un eucarisma més tancat, n'hi ha que centren ses atencions a ses presidiàries, just a ses escoles, d'una manera molt bona i correcta, emperò a mi m'agrada aquest eucarisma obert a sa gent des poble, a n'es vells i malalts.

Me vaig sentir molt bé amb elles, i a més, admir aquesta gran tasca que han vingut fent a dins es pobles, m'ha encantat veure sa seva feina.

-Quines passes has hagut de fer i quines te manquen, per arribar a ser monja?

-Aquell mig any de postulatur que ja te n'he parlat llavors ve es Postulat, que és s'etapa que jo ara estic fent a Inca a sa Comunitat de Crist Rei.

A n'es Postulat, fas un primer compromís amb sa congregació, t'ajuda a discernir sa teva verdadera vocació, tens una ajuda per part de sa comunitat amb què convius tens també una formació a través de lectura, teologia i altres aspectes que vas veient, té una durada mínima de mig any.

Llavors ve es noviciat, que és quan tu verdadera-

ment comences sa vida religiosa, fins a n'aquest moment t'han ajudat a discernir sa teva vida religiosa, després d'un any i mig com a mínim, fas es primers vots, que són, **pobresa, obediència i castedat**, es vots són un compromís d'unificació a sa congregació i els hauré de renovar cada any fins es quint.

TENEN UNA REACCIO MAGNIFICA, MOLT BE!

I quan ja ho siguis què faràs, quines tasques t'agradaria dur a terme?

-Es mal de dir, no te puc dir a l'any 90 si seré a missions, o no, depèn de lo que sa congregació cregui allà on jo pugui fer un servici més útil, aquest camí tant podrà esser a una residència de 3a. Edat, o a missions, o a un poble.

A mi m'agradaria fer totes aquestes coses que t'he dit, ajudar a n'ets altres de sa millor manera que pugui.

Sobretot, m'agradaria anar a missions, o a sa part de Geriatria, conjuntament amb sa branca Sanitària.

-Què te diu sa gent quant ho sap?

-Me reacciona molt bé, es companys de sa feina, tant abans com ara me veuen una companya més a sa feina.

Tenen una reacció magnífica, molt bé!

-Actualment se fan menys monges, concretament a Santa Maria feia uns vint anys que ningú havia seguit es camí que tu prens, a què creus que és degui?

-No ho sé, pot esser es mateix ambient, ses circumstàncies que hem viscut, ha estat una etapa que ara pareix que comença a passar, hi ha molta de gent amb il·lusió, fa poc vaig anar a una trobada a Saragossa, i érem tot jovent, devíem esser devers trenta, al·lotes de 17 a 30 anys a nivell de BUP, Universitat i treballadores, i se plantejaven es començament d'una vida religiosa, va ser molt guapo.

També vull dir, que concretament, a Santa Maria durant es darrers anys n'hi ha hagut que s'ho han plantejat, emperò per causes que siguin, han trobat que sa millor manera de tirar endavant era fent una família, fent obres parroquials, serveis socials, veuen que fent aquestes obres se senten millor, **perquè formar una família, educar es fills, és una gran tasca.**

-També està a la vista que es jovent ja no és creient, o no ho és tant, que hi penses tu?

-Jo crec que n'hi ha tants com abans, bé es nombre pot haver nimitat o no, no ho sé, emperò a dins es jovent hi ha gent amb molta d'il·lusió, molt de compromís, hi ha es M.U.E.C., Justícia i Pau, Acció Social, Esplai, hi ha moltíssims de camps que es jovent ja realitza.

He de dir que se dona, impetència a altres valors, una bona feina, molts de diners, un bon cotxe, **vivim dins una societat de consum que fa oblidar es valors més essencials de sa vida.**

També va influir una

pressió conservadora, que quasi obligava a sa gent a anar a missa, **ara en democràcia i una llibertat d'elecció afavoreix es fet de sa millor realització personal**, és a dir que es joves que avui participen tots ells ho fan de debò, siga crec que hi ha un compromís més format i més vertader.

HAS DE TENIR UNS VALORS PELS QUALS LLUITAR, SINO VAS MANS FETES.

-Es evident que tu creus en Déu, creus qu'qualcú pot esser ateu o escèptic, què trobes, que li diries?

-En sa feina he pogut veure, que quan una persona passa un camí difícil, s'encomana a Déu, he pogut veure que sa persona necessita aferrar-se a qualche cosa, si una persona per una sèrie de circumstàncies no creu en Déu, ha de tenir altres valors, no creure en res totalment, crec que no és possible. T'has de desfer per sa teva família, si creus en s'ecologisme, defensaràs s'ecologisme, has de tenir uns valors pels quals lluitar, si no els tens vas mans fetes.

Per tu sa religió és molt important, què hi ha més important que sa religió?

Per jo religió significa Déu, Jesús, no hi ha res més important, si jo crec amb un Déu, amb Jesús, també crec amb s'homo, jo sens que no se pot creure en Déu i potejar s'hono.

-Digues una frase.

-Tots mos ajudam uns a n'ets altres, ajudam a fer vida.

-Una Revista.

-Coanegra.

-Música?

-Clàssica sobretot, i Ana Belén, Lluís Llach, Maria del Mar Bonet i altres

-Política?

-Un pedaç brut.
Pere Calafat.

TORDS CONTAMINATS.

Quan ses primeres frescors
mos comencen a visitar,
amb elles solen arribar,
de s'estranger es primers tords.

Amb il·lusió solem mirar,
cap en el cel, es caçadors,
disfrutant de veure-los
amb rapidesa volar,
i esperam, com és clar
es moment de caçar-los.

Comencen es preparatius
de cartutxos i escopetes,
ben untades i ben netes,
i a parar colls i xibius.

Però, enguany, ¡Ai fatalitat!
Tenim un greu contratemps
perquè es tords són dolents.
Porten radioactivitat.

Es que es russos amb sa central
que a Txernòbyl feien marxar,
un mal dia les va explotar
i mos foteren tot es cabal.

Es núvol de radioactivitat,
per Europa es passejà,
i per tot allà on passà
ho deixà contaminat.

Aquests virolles de russos,
per voler estalviar doblers,
han fotut tots es tortés
i es fabricants de cartutxos.

Jo crec que devien badar
o no estaven amb lo que feien.
i De betzols, i que no ho veien,
que això un dia pot explotar!

Amb sa caça hem començat,
a sofrir contaminació;
i tothom està indignat
perquè hagués pogut esser pitjor.

Incidents com es que hem citat
no s'han de tornar repetir,
perquè si torna succeir,
tal vegada haurem de dir
adéu, adéu. Humanitat.

Tomeu Grau.

ITINERARI DE LA VALL DE COA NEGRA.

Creuat de carreteres
Santa Maria està,
i també per ses voreres
camins per passejar.

Per un camí veïnal
que per nom té "Coanegra"
s'endintren dins la penya
com un conill dins el cau.

Sementers i tanques belles
cuidades pel conrador
i es belar de les ovelles
allunyades del pastor.

Quan som a Son Torrella
que ja anam ran de torrent
mirant cap en el ponent
ja se vislumbra part bella.

Son Palou, Son Berenguer,
també confronten en es camí,
lo que jo vos vull dir
que lo guapo encara vé.

A Son Güia i Son Oliver
ja s'alegra molt sa vista,
i també sent olor de l'entrisca
aquell que respira bé.

En el món no hi ha doblers
per comprar sa bellesa,
però si sa naturalesa
mos dóna això i molt més.

Son Roig ran de torrent,
Can Millo i Can Morei,
no et turis, arriba-hi
i veuràs s'acabament.

Quan més amunt te faràs
si te llesves sa peressa
comprovaràs sa bellesa
de tot lo que veuràs.

A Son Pou hem arribat,
meta per tothom desitjada
i per molta gent trepitjada
per comprovar sa veritat.

A Son Pou hi ha un tresor
que mos ha dat sa Naturalesa
és una verdadera bellesa
i es veure-ho alegra es cor.

Torrent i camí a la par
tirant per amunt ja ho veuràs,
i, cada punt t'aturaràs
per veure i tornar mirar.

Per un camí que hi ha
deixant ja el torrent,
pujant cap a Orient
molt ja comença a agradar.

Oh! Vall de Coanegra
banyada pes torrent des Freu,
molta gent ha pujada a peu
per admirar sa teva bellesa.

A ses coves mos presentam
per veure es ditzós tresor.
Comentant, que meravellós és això
quants n'hi ha que ho ignoram!

Avenc d'en Botó li digueren
i llavors Cova des Coloms,
a força de pólvora i pitons
un tunel li obrigueren.

A dins la cova hem entrat
i és tan grossa sa sorpresa,
asombrats per sa bellesa
i per la llum del gran forat.

Llum que dóna colors
a les roques blaves i obscures,
i, els racons que hi ha fosques
també hi ha que mirar-los.

Belleses ja alabades
per altres admiradors,
per pobres i per senyors
que mai seran oblidades.

Personatges destacats
de sa nostra literatura
admirats de sa hermosura
versos i poemes t'han dedicats.

Convidats a tornar-hi
tots els que t'han visitat,
de tant que els ha agradat
aquest paisatge mallorquí.

RAFEL ESTARELLES.

COMERCIAL SANTA MARIA

- * SANEJAMENT
- * REGATGE
- * ELECTRICITAT
- * FERRETERIA

Plaça dels Hostals, 3

Telèfon 62 03 75

Santa Maria del Camí (Mallorca)

FONER**MINYO
INFANT
ESPORT**

Plaça dets Hostals, 13 i 15

Tel. 62 00 48

SANTA MARIA DEL CAMÍ

**GRAN ASSORTIT DE
ROBA PER A GENT GRAN**

Bàsquet

IL·LUSIO EN EL JOC

Al passat número denunciàvem la falta de doblers per aquest esport que hi havia al Club de Santa Maria, per poder suportar les despeses que suposa fer tota una temporada amb tants d'equips, igualment feien crida als jugadors perquè aportassin la seva ajuda no sols en l'aspecte esportiu sino econòmic, com podria ser fer socis nous.

Amb la iniciativa dels dirigents del Club de demanar als jugadors que aconseguissin dos carnets de socis cada un d'ells, i amb la feina de conscienciar-los de què no sols és fer l'esport, degut a que practicar-lo suposen moltes despeses, sembla que el problema que denunciaven ja és un poc més petit —encara que no està solucionat ni aprop fer-hi— ja que la majoria de jugadors han aportat i van aportant nous socis al Club, la qual cosa alegra molt. A la vegada esperam que es solucioni aquest problema econòmic, que com sempre, és dels més pitjors que pot patir un Club.

En quan a la marxa dels equips, dir que el **SENIOR MASCULÍ** segueix una línia més o manco regular, guanyant els partits a casa, i que esperam que al final de la lliga es trobin als llocs de dalt de la classificació.

No podem dir el mateix del **SENIOR FEMENÍ**, que després d'haver guanyat el primer partit fora casa, semblava que havia de

Formació de l'equip senior femení

fer més bon paper: estar als primers llocs. I deim pareixia, perquè després no han tornat a guanyar-ne d'altre. S'espera una ràpida recuperació ja que al marge de dos partits, els altres els han perdut per molt poca diferència, i segons comentaris per precipitacions i niris als darrers minuts.

Pel que fa l'equip **JUVENIL FEMENÍ**, és un punt i apart, ja que tots els partits que han jugat els han guanyat, a força de sa-

ber estar al mig de l'equip, de bona preparació física i de l'alta serietat amb què estan treballant. De seguir així cal esperar un primer lloc, demostren que ho poden fer.

A la resta de categories: **Cadet Femení**, **Infantils Masculí i Femení** i **Juvenil Masculí**, exceptuant el **Cadet Masculí** i el **Juvenil Masculí**, més o manco la trajectòria és normal, van fent una campanya regular segons les seves aspira-

cions, encara que de segur que poden millorar.

Dels equips infantils no podem dir lo mateix, han perdut cada partit que han jugat, pensam que això és el menys important, aquestes categories són per aprendre a jugar a bàsquet, cosa que està succeïnt de veres, als dos equips hi ha una gran quantitat de jugadors. Els resultats imaginam que més endavant arribaran.

Xisco.

Savenc

Plaça d'els Hostals, 22
Tel. 62 09 38

SANTA MARIA DEL CAMI

DESTIL·LERIES

SANTA MARIA

FABRICA DE LICORS

Especialitat amb

PALO RESOLIS

HERBES FOC I FUM

Rei Sanç, 3

Tel. 62 01 66

SANTA MARIA DEL CAMI

Futbol

EL TERRENY DE JOC EN OPTIMES CONDICIONS

Com tots sabem fa uns quants de mesos que el camp de futbol va ser girat de cap a peus per posar un pis nou, ja que en les condicions anteriors era difícil la pràctica de l'esport. Després d'haver posat el nou material, el trispol ha quedat molt tou i el problema que va sorgir, era que allò semblava la platja, ja que hi havia molta arena i material, al mancar-li aigua per posar-lo fort, els jugadors quedaven enclotats dins el camp, el que feia també impossible jugar-hi així com cal.

Però arribaren les pluges. Va caure molta d'aigua i el terreny es posà fort. Ara sols passant el rastell un parell de vegades, podem afirmar que a Santa Maria tenim un camp de futbol dels millors de Mallorca. Sols hi manca una instal·lació elèctrica —així com cal— ja que l'actual és bastant deficient. Esperem que amb l'inexorable pas del temps aquest problema quedi solucionat.

REPAS ALS EQUIPS.

Pel que fa als equips que estan en competició, diuen que la cosa no va d'allò més fina, degut a què l'actuació de totes les categories és bastant irregular

EL PRIMER EQUIP.— que ja havia demostrat que pot estar amb els de la capçalera de la llista, diumenge dia 10 va guanyar el seu primer partit, no sense dificultats, ja que faltant 20 minuts per l'acabament del partit perdia de 0-1. Al final i amb un poc de sort —per primera vegada des de fa molt de temps— vàrem guanyar per 2-1. Esperem que aquesta primera victòria faci pujar la moral als jugadors, i que d'una vegada es posin a guanyar partits, perquè han demostrat que ho poden fer.

També cal dir que n'Andreu Borràs, el preparador que l'any passat va dur l'equip un temps, ha tornat a la disciplina de l'equip, i amb l'ajuda d'en

Pep Martínez, es vol llevar l'espina que se li va clavar l'any passat. Esperem que sigui així.

Pel que fa a les altres categories, **ELS JUVENILS** sembla que són els que van millor ja que al manco va guanyant els partits jugats a casa. Ara cal puntuar també a fora casa, ja que demostren que ho poden fer de debò.

Dels **ALEVINS**, **INFANTILS** i **BENJAMINS** no podem dir el mateix, ja que els resultats són francament dolents. A pesar de fer molta feina, tant ells com els seus entrenadors, i de tenir molta d'il·lusió, pareix que la sort no els acompanya. Que no entri el desànim, ja que prest o tard la cosa ha de canviar de seguir fent feina com fins ara.

Xisco.

RECTIFICACIO.

A l'anterior número de Coanegra es va dir que l'equip **JUVENIL** de Bàsquet no va poder iniciar la

temporada per manca d'entrenador. Volem rectificar la informació, ja que l'equip que no va poder començar la lliga va ser el **JUNIOR MASCULI**, i no el **JUVENIL MASCULI** com s'havia dit.

ACLARIMENT.

Sobre el comentari que es va fer també al número anterior damunt l'aigua calenta al Camp Municipal d'Esports, pel que s'ha comentat la gent va mal interpretar la qüestió, ja que semblava que eren els cuidadors els qui havien de comprar el butà perquè els deportistes es poguessin dutxar després dels entrenaments. La qual cosa, evidentment no és així, ja que és l'Ajuntament el que havia de posar les condicions i instal·lacions necessàries per poder practicar en condicions l'esport.

Pareix que aquest problema ja ha estat resolt, de la qual cosa n'estam tots prou contents i creim de debò que alegra a molts.

Aquest és el nombrós equip aleví, a principis de temporada

PETANCA

El món de la petanca santamariera és un autèntic galimaties. Cada cop que en volem sebre alguna cosa nova resulta que n'han passat un munt de coses noves, i tot és un trull de jugadors que van i venen, i un embolic de clubs que desapareixen i reneixen com el fénix. Tot ben trempat en el marc d'unes relacions ben estranyes entre els dos Clubs que un hom no sap per on les ha d'agafar i que no tenen explicació clara. Sembla que l'origen de tot aquest merder ve de fets que s'esdevengueren ja fa temps i que cadascú interpreta a la seva manera. En resum, regna la confusió. Per sort els jugadors no es desanimen i cada cop n'hi ha més que practiquen la petanca de manera que, malgrat tot, podem dir que aquest esport va cap amunt a la nostra vila.

EL CLUB UNIO SANTA MARIA, "RESSUCITA".

Abans hem parlat de dos clubs quan en un passat número de "Coanegra" havíem informat de la trista desaparició del C. Unió Sta. Maria. Doncs, no. Resulta que en un darrer esforç ja gairebé al temps de pròrroga per a formalitzar les inscripcions el Club Unió decidí entrar en competició i ja el tenim una altra vegada militant a la 3a. categoria, fet que podem qualificar de ben positiu. Esperam en un proper número poder informar de l'actualitat d'aquest Club.

CLUB VILA STA. MARIA.

En aquesta ocasió ens centrarem en el "Vila", que ha debutat a la 2a. Categoria havent jugat ja 6 partides de les quals n'ha guanyades dues i n'ha perdudes

4, resultat que no es pot considerar dolent tenint en compte que es tracta d'un equip que acaba d'ascendir i que ha incorporat molta gent nova que no havia jugat mai a petanca, la qual cosa obliga a trastocar línees de manera que moltes vegades els jugadors més experimentats no poden fer el seu joc i s'han de sacrificar per l'equip. Una altra novetat fa referència a l'equip femení, que enguany també ha estrenat categoria, jugant a Primera. Esperam tenir ocasió de parlar-ne més amplament.

TORNEIG DEL "VILA".

Del 27 d'Octubre al 7 de Novembre se celebrà a les pistes de la Plaça Nova un Torneig organitzat pel "Vila" amb la participació de 72 tripletes (més de 200 persones) que fou un veritable èxit d'organització. Es repartiren 8 trofeus a la

categoria masculina i 4 a la femenina, donats pel Consell Insular de Mallorca i que foren entregats pel batle de Sta. Maria. Després es va fer un fogueró i torrada en honor dels guardonats per gentilesa del Bar Espanya, seu del Club.

La tripleta formada per Rafel Torres, Rafel Torres (fill) i Josep Ordóñez del C. Unió Sta. Maria, guanyà el Setè Premi; mentre que la integrada per Antoni Morales, Joan Francesc Gervilla i Manel Morales se'n dugueren el Vuitè Premi a les vitrines C. Vila Sta. Maria. I aquests bon resultats en categoria masculina, tenen reflex també a la categoria femenina, a on dues tripletes representatives del "Vila" guanyaren el Tercer i Quart Premi.

J.S.

RESULTATS FINS AL 10-11-86.

FUTBOL.

3a. Regional.

Campanet-S. Maria	3-1
S. Maria - Artà	1-2
Barracar - S. Maria	4-3
S. Maria - S. Joan	2-1

Jovenils.

S. Marçal - S. Maria	3-0
S. Maria - S. Cladera	3-2
S. Jordi-S. Maria	3-0

Infantils.

At. Inca-S. Maria	1-3
S. Maria-Constància	1-0
Cultural-S. Maria	1-1
S. Maria -Llosetí	0-2

Alevins

Felanitx-S. Maria	2-0
Manacor-S. Maria	11-0
S. Maria-La Salle	1-9
Consell-S. Maria	2-0
S. Maria-Petra	0-2

Benjamins

S. Maria-Poblenc	1-4
S. Maria-R. Llull	1-2

BASQUET.

Juvenil Masculí.

S. Maria - La Salle	63-57
---------------------	-------

Cide-S. Maria	75-62
S. Maria-Alcúdia	47-65
Sa. Pobla-S. Maria	74-56

Juvenil Femení.

S. Maria-S. Mònica	45-44
Soletat-S. Maria	26-35
S. Maria-Escolar	76-14

Senior Masculí.

Seg. Insular-S. Maria	68-61
S. Maria-Campos	56-30
Avante L-S. Maria	49-48
S. Maria-Puigpunyent	52-47

Senior Femení.

S. Maria-C. Calvià	28-69
Xaloc-S. Maria	50-33
S. Maria-S. Salines	30-33
J. Capó- S. Maria	42-37

Infantil Femení.

S. Josep - S. Maria	65-12
S. Maria-Jovent	31-36

Infantil Masculí.

S. JosepB-S. Maria	59-33
S. Maria-Perles M.	32-40

Cadet Femení.

J. Mariana-S. Maria	22-23
S. Maria-S. Josep	26-43
At. Pollença-S. Maria	26-38

viajes mundisol SA

per la seva comoditat, poden fer les seves reserves a SUPERTRES 62 04 92

DIRECCIÓ GENERAL

DIRECCIÓ GENERAL:

C/ Fray Luis de León, 4

07011 - Palma de Mallorca

Tels: 23 13 48 / 49

Telex: 69078 MSOL

**CAJA DE BALEARES
SA NOSTRA**

ELS LLINATGES DE SANTA MARIA

ROCA. Aquest llinatge ve del nom comú **roca** (probablement provinent d'un pre-romà **rocca**). De tota manera el llinatge deu fer referència a les viles que a Catalunya duen aquest nom, com la Roca d'Albera (Vallès Pir), la Roca del Vallès (Vallès Oriental), la Roca de Pelançà (Ripollès), etc. Estaríem, doncs, davant un cognom que com Vich, Ripoll, Blanes Manresa, etc. fa referència a un topònim català. El llinatge està molt extès arreu de les terres de parla catalana: Celrà, Mont-ras, Igualada, Valls, El Catllar, Ager, Almatret, Catí, Banassal, Mallorca, Menorca, etc.

A Santa Maria en Tomàs Roca ja fou batle de la vila el 1331, i també foren batles durant el s. XIV en Bernat, Jaume i Andreu Roca. Sens dubte aquests Roca eren importants propietaris de Santa Maria (el 1385 n'Andreu Roca comprà el que ara és Son Llaüt i en Jaume Roca comprà el 1351

Terrades). Hi tornà haver batles de cognom Roca el 1433, 1573 i 1583. En Mateu Roca és multat el 1524 per agermanat i en Joan Roca fou el primer mestre d'escola de la vila amb nom conegut l'any 1620. Sembla que el s. XVIII i XIX el llinatge no és massa abundant. De tota manera el 1916 en Jaume Roca Canyelles fou batle de Santa Maria.

ROIG. Prové de l'adjectiu **roig**, 'vermellós', 'vermell'. Existeix a Barcelona, Igualada, Terrassa, Valls, Prat de Comte, Calafell, Ulldecona, Agramunt, Anglèsola, Torà, València, Cullera, Benidorm, Eivissa, Mallorca, Menorca, etc. A Santa Maria els Roig foren propietaris a Coanegra, en els s. XVI i XVII, d'aquí el nom Son Roig (que després passà a propietaris de nom Mates). El llinatge es va fer escàs, però sempre continuà, per exemple el 1759 trobam en Rafel Roig

"Betlem".

ROSSELLO. Nom d'una comarca del nord de Catalunya, avui integrada dins l'estat francès (sovint escrit incorrectament **ROSSELLO**). Abundant a tots els Països Catalans. A Santa Maria trobam n'Antoni Rosselló que representa la vila dins el Gran i General Consell l'any 1490, i el s. XVIII tenim documentats en Miquel Rosselló "Poma", en Jaume Rosselló "Fuster", etc.

SANS. Es la forma de pronunciar la paraula **sants**, que pot fer referència a un nom de pila freqüent a l'edat mitjana (d'aquí el noms **SANCHO** i **SANXO**) o, qui sap, a la vila de Sants, avui un barri de Barcelona. A vegades adopta les formes **SANÇ**, **SANZ**, etc. Corrent a Gurb, Ventalló, Berga, Badalona, Barcelona, Valls, Agramunt, Albí, València, Mallorca, Menorca, etc. Sempre present a la nostra vila, encara que mai massa

abundant, ja el 1355 en Bernat Sans és home d'armes de Santa Maria. El s. XVIII documentam en Joan Sans "Barber" entre altres.

SALOM. Cognom que prové del mot hebreu **salom** 'pau', o almenys així ho sembla. Es present a Catalunya, València i Balears. A Santa Maria el trobam, amb una certa abundància, a partir del s. XVII, vinculat a diversos malnoms: Joan Salom "Petit" (1620), Jaume Çelom "Miquelasso" (1759), Miquel Çelom "Quelino" (1759), Jaume Çelom "Carnisser" (1736), Joan Salom "Perot" (1817), Jaume Salom "Calanxo" (1817), Joan Salom "Perotí" (1827), Miquel Salom "Cal·lari" (1817), Jaume Salom "Bieló" (1817), etc. Cosa que manifesta la gran extensió i freqüència d'aquest llinatge, potser irradiat des de Binissalem en temps molt antics.

Es SAIG REVETLER.

L'AJUNTAMENT INFORMA

*Al passat número, informàvem sobre el tancament de l'escorxador local. Atenent els desitjos dels carnisers de Santa Maria a través d'un acord entre el nostre Batle i el d'Alaró, amb el vist i plau de la Conselleria d'Agricultura, ells mateixos des de fa unes setmanes sacrifiquen el bestiar a l'escorxador d'Alaró, així com els carnisers de Consell i Binissalem. En el nostre nom i en el dels Carnissers agraïm les facilitats oferides pel Consistori d'Alaró i en particular pel seu Batle Sr. Francesc Rosselló.

*Conscients de què la problemàtica de renous nocturns i de gamberrisme a la zona dels Hostals, s'agreuja de dia a dia, aquest Consistori està decidit a prendre mesures.

La primera que anunciam des d'aquí, és que a través d'uns contactes del nostre Batle amb la "Direcció de Tràfic", ell mateix té plena potestat per a tramitar denúncies als infractors del Codi de Cir-

culació, a través de Tràfic, denúncies que poden reportar una forta sanció econòmica i fins i tot la retirada del carnet. Es per això que pregam que n'agafin bona nota els automovilistes i motoristes que confonen els carrers del nostre poble amb el circuit del Jarama.

S'actuarà sense contemplacions.

*S'ha rebut una comunicació dels Serveis del Ministeri d'Agricultura, en el sentit de l'obligació que tenen tots els recol·lectors de rém, de presentar les seves declaracions de collita (recol·lecció) entre els dies 1 i 15 de Desembre. A tal efecte a les Oficines municipals es disposa d'impresos.

Però com que sembla que aquesta declaració és un poc complicada el DIA 10 DE DESEMBRE, DE 9 A 13,30, a l'Ajuntament funcionaris del S.E.M.P.A. atendran tots els recol·lectors a l'efecte de tramitar correctament la declaració.

AJUNTAMENT DE SANTA MARIA DEL CAMÍ